

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

GULISTON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

GLOBALLASHUV SHAROITIDA
MIGRATSION JARAYONLARNING
MAFKURALAR VA
MADANIYATLARGA TA'SIRI:
MUAMMO VA YECHIMLAR

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya

MATERIALLARI TO'PLAMI

6-7-noyabr 2024-yil

UO'K 325.1:005.44(08)

BBK 60.7ya43

G 57

Globalashuv sharoitida migratsion jarayonlarning mafkuralar va madaniyatlarga ta'siri: muammo va yechimlar [Matn] / muharrirlar J.X.Karshibayev, N.Jo'rayev, V.A.Alimasov, A.Q.Qodirov, N.A.Saidkulov. – Sirdaryo: Ziyo nashr-matbaa, 2024. -380 b.

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ma'muriy islohotlar doirasida oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida" 2023-yil 4-iyuldagi PQ-200 qarori 9-bandida belgilangan topshiriq ijrosini ta'minlash maqsadida 2024-yil 20-martdagi 76-sonli buyruqqa asosan o'tkazildi.

Konferensiya materiallari to'plamidagi maqola va tezislar tahlil hamda hisob metodlarini qo'llash va takomillashtirish yo'nalishida ilmiy izlanishlar olib borayotgan professor-o'qituvchilar, ilmiy xodim-izlanuvchilar, magistrantlar hamda talabalar uchun mo'ljallangan.

Mazkur to'plamga kiritilgan materiallarning mazmuni, undagi statistik ma'lumotlar va me'yoriy hujjatlar sanasining to'g'riligiga hamda tanqidiy fikr-mulohazalarga mualliflarning o'zlari mas'uldirlar.

Mas'ul muharrirlar:

J.X.Karshibayev, b.f.d. professor.

N.Jo'rayev, s.f.d. professor.

V.A.Alimasov, f.f.d. professor.

A.Q.Qodirov, f.f.d. professor.

N.A.Saidkulov, s.f.b.f.d (PhD), dotsent.

Taqrizchilar:

B.A.Talapov, f.f.d. professor.

A.I.Saitkasimov, f.f.d. professor.

A.A.Tulyaganov, y.f.d. professor.

M.X.Baratov, y.f.d. professor.

Tahririyat hay'ati:

N.Saidkulov, A.Mansurov, N.Tursinkulov, Y.Karimov, X.Yarbayev, Sh.Isaxova,
D.Xolnazarova, O.Yusupaliyev, A.Asatulloyev.

ISBN 978-9910-669-44-6

© "Globalashuv sharoitida migratsion jarayonlarning mafkuralar va madaniyatlarga ta'siri: muammo va yechimlar" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, 2024

© "Ziyo nashr-matbaa" nashriyoti, 2024

KIRISH

Bugungi zamonaviy dunyoda juda ko'plab muammolar mavjud bo'lib, ularni bartaraf etish insoniyat uchun tobora dolzarblashib bormoqda. Global miqyosda insoniyat sonining oshib borishi ishsizlik, oziq-ovqat yetishmasligi, uy-joyga bo'lgan ehtiyojlarni yuzaga keltirmoqda. Bu esa xalqaro miqyosda migratsion jarayonlarning jadal suratlarida rivojlanib ketishiga zamin yaratmoqda.

Migratsiya - bu murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, u jamiyatning ijtimoiy va madaniy tuzilmasiga chuqur ta'sir ko'rsatadi. Uning ta'siri ijobiy ham, salbiy ham bo'lishi mumkin. Migratsiya yangi g'oyalar, madaniyatlar va urf-odatlarini olib keladi, bu esa jamiyatni boyitadi va xilma-xil qiladi. Migrantlar ishchi kuchi bozoriga yangi energiya va ko'nikmalar olib keladi, bu esa iqtisodiy o'sishga hissa qo'shadi. Yangi texnologiyalar va biznes g'oyalarini olib kelishi mumkin. Bu esa jamiyatning innovatsion qobiliyatini oshiradi. Migrantlar va mahalliy aholining o'zaro aloqasi ularning bir-birlarini tushunishini va hurmat qilishini oshiradi. Natijada, ijtimoiy hamjihatlik mustahkamlanadi.

Shu bilan birga, madaniy farqlar va til to'siqlari tufayli migrantlar va mahalliy aholi o'rtasida konfliktlar paydo bo'lishi, migrantlarning ko'p sonli kelishi jamiyatning ijtimoiy tartibini buzishi, ishchi kuchi bozoriga raqobat yaratishi mumkin. Bu mahalliy aholi uchun ishsizlik darajasini oshiradi. Migrantlarning ko'p sonli kelishi jamiyatning resurslariga ham ta'sir qilishi mumkin.

Migratsiyaning ta'siri migrantlarning soni, ularning integratsiyasi darajasi va jamiyatning ularga bo'lgan munosabati kabi omillarga bog'liq. Jamiyat taraqqiyotiga ijobiy ta'sir ko'rsatish uchun migrantlarning integratsiyasini osonlashtirish, ularning malakalarini tan olish va ularga ishga joylashish imkoniyatlarini yaratish kerak.

Xalqaro migratsiya - bu nafaqat geografik harakat, balki chuqur mafkuraviy o'zgarishlarni ham o'z ichiga oladigan murakkab jarayondir. Ushbu jarayon mafkuraviy jarayonlarga ta'sir o'tkazmay qolmaydi. Migratsiya milliylik tushunchasini qayta ko'rib chiqishga majbur qiladi. Migratsiya turli madaniyatlarning o'zaro ta'sirini kuchaytiradi, yangi madaniy shakllar va identifikatsiyalarni shakllantiradi. Shu bilan birga siyosiy fikrlarni shakllantirishga ta'sir qiladi.

Migratsiya global miqyosda siyosiy va ijtimoiy muammolarga bo'lgan munosabatni o'zgartiradi. Masalan, iqlim o'zgarishi, qochqinlar muammosi va global terrorizm kabi masalalar migratsiya bilan bog'liq holda ko'riladi. Migratsiya madaniy almashinuvni tezlashtiradi. Oziq-ovqat, musiqa, san'at va moda kabi madaniy elementlar bir-biriga o'tadi. Migratsiya qadriyatlarga bo'lgan munosabatni o'zgartiradi. Tolerantlik, ko'p madaniyatlilik kabi qadriyatlar muhimroq bo'lib qoladi. Migratsiya madaniy identifikatsiyani qayta ko'rib chiqishga majbur qiladi. Migrantlar o'zlarining an'anaviy madaniyatlarini saqlab qolish bilan birga, yangi madaniyat elementlarini ham qabul qilishlari mumkin. Ushbu jihatlarni hisobga olgan holda, tadqiqotlar, anjuman va konferensiyalar o'tkazish nihoyatda dolzarbdir.

Guliston davlat pedagogika institutida o'tkazilayotgan "Globallashuv sharoitida migratsion jarayonlarning mafkuralar va madaniyatlarga ta'siri: muammo va yechimlar" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya soha mutaxassislarini ushbu masalani tadqiq etish, globallashuv sharoitida migratsion jarayonlar bo'yicha muammolarni o'rganish, olib borilayotgan yangi tadqiqotlar bilan tanishish, xorijiy tajribalarni o'rganib, ularni amaliyotda qo'llash, xalqaro migratsiyani shakllantirish bo'yicha istiqboldagi islohotlarni chuqurlashtirish bo'yicha taklif va tavsiyalarni ishlab chiqish, muammolarni zamonaviy yondashuvlar asosida tahlil qilish imkoniyatini berishi bilan ahamiyatlidir. Mazkur anjuman yurtimiz va chet el tadqiqotchilarining sa'y-harakatlari natijasi bo'lib, zamonaviy dunyoda xalqaro migratsiyaning jamiyat taraqqiyotiga ta'siri, mafkuraviy jarayonlarga ta'siri, madaniyatlar o'zgarishidagi o'rni, migratsion jarayonlarning ijobiy va salbiy jihatlari o'rganilib shu bo'yicha yechim va takliflari ilgari surilgan. Ushbu anjuman materiallari migratsion jarayonlarni tadqiq etayotgan mutaxassislar malakasini oshirishga yordam beradi degan umiddamiz.

**Guliston davlat pedagogika instituti
rektori J.X.KARSHIBAYEV**

• Кенг жамоатчилик фикрига кулок тутиш, ижтимоий фикрни хурмат килиш маданиятини шакллантириш, доимий социологик тадқиқотлар ўтказиш ва унинг илмий натижалари асосида истиқбол прогнозларни илгари суриш мамлакатнинг глобаллашган дунёдаги фаол иштирокини таъминлаб беради.

ADOLATLILIK VA QONUNIYLIK IJTIMOYIY ISHONCH OMILI SIFATIDA

Yarbaev Xasan Xazratqulovich

Guliston davlat pedagogika institute katta o'qituvchisi

Har qanday jamiyatning taraqqiyoti, davlatning mustahkamligi va fuqarolarning farovon hayoti ko'p jihatdan unda adolatlilik va qonuniylik tamoyillari qay darajada qaror topganiga bog'liq bo'lib, insoniyat tarixiga nazar tashlasak, qaysi jamiyatda adolat ustuvor bo'lsa, o'sha yerda tinchlik, taraqqiyot va ijtimoiy barqarorlik kuchli bo'lganligini ko'rishimiz mumkin. Aksincha, adolatsizlik, qonunni mensimaslik va tengsizlik hukm surgan muhitda fuqarolarning davlatga, jamiyatga va bir-biriga nisbatan ishonchi pasaygan, turli ziddiyatlar kuchaygan[1]. Shu bois zamonaviy huquqiy demokratik davlat qurishda nafaqat qonunlarning mavjudligi, balki ularning adolat mezonlariga mos bo'lishi ham jamiyatda haqiqiy ijtimoiy ishonch shakllanishida alohida ahamiyatga ega.

Ijtimoiy ishonch esa davlat va jamiyat o'rtasidagi eng muhim ma'naviy-siyosiy rishtalardan biridir. Fuqaro o'z davlatiga, uning qonunlariga, sud tizimiga, huquqni muhofaza qiluvchi organlariga va umuman ijtimoiy tuzumga ishongan taqdirdagina jamiyatda totuvlik, faollik va mas'uliyat hissi ortadi[2]. Demak, adolat va qonuniylikning o'zaro mutanosibligi jamiyatdagi ijtimoiy ishonchni vujudga keltiruvchi va mustahkamlovchi asosiy omillardan biridir. Adolat jamiyat hayotining barcha sohalarida namoyon bo'lishi kerak. Sud-huquq tizimidagi adolat odamlarning taqdirini belgilasa, iqtisodiy adolat jamiyatdagi boylik va imkoniyatlarning haqqoniy taqsimlanishini ifodalaydi. Ijtimoiy adolat ta'lim, sog'liqni saqlash, mehnat va ijtimoiy himoya tizimida teng imkoniyatlar yaratishni talab qiladi. Siyosiy adolat esa fuqarolarning davlat boshqaruvida teng ishtirok etish huquqi, fikr bildirish erkinligi va manfaatlarining hisobga olinishida ko'rinadi.

Qonuniylik jamiyatda barqarorlikni ta'minlaydi, ya'ni qonunlar odamlar o'rtasidagi munosabatlarni aniq belgilab beradi, nizolarni tartibga soladi, huquq va majburiyatlar chegarasini ko'rsatadi. Agar jamiyatda qonuniylik bo'lmasa, huquqiy noaniqlik, o'zboshimchalik va tartibsizlik vujudga keladi, bunday sharoitda kimning haq, kimning nohaq ekanligini aniqlash qiyinlashadi, fuqarolar esa o'zini himoyasiz his qiladi. Qonuniylikning yana bir muhim xususiyati u barchaga bir xil tatbiq etilishi kerak. Qonun faqat oddiy fuqaroga nisbatan ishlaydigan, lekin mansabdor yoki kuchli shaxslarga kelganda chetlab o'tiladigan vosita bo'lib qolsa, u o'z mohiyatini yo'qotadi. Haqiqiy qonuniylik shunday tizimni nazarda tutadiki unda qonun oldida hamma teng bo'ladi. Bu tenglik jamiyatda huquqiy madaniyatni shakllantiradi va davlat institutlariga nisbatan hurmatni oshiradi.

Adolatlilik va qonuniylik ko'pincha bir-biriga yaqin tushunchalar tarzida talqin qilinadi, biroq ular aynan bir xil emas. Qonuniylik huquqiy me'yorlarga rioya etishni anglatrsa, adolat esa ushbu me'yorlarning mazmunan haqqoniy va insonparvar bo'lishini talab qiladi. Shu sababli ular bir-birini to'ldiradi. Agar qonun adolatli bo'lsa va u amalda bir xil qo'llansa, qonuniylik ijtimoiy ishonchni mustahkamlaydi. Ammo ayrim hollarda shaklan qonuniy bo'lgan qaror mazmunan adolatsiz bo'lishi mumkin. Masalan, biror muammo bo'yicha qaror chiqarishda protseduralar bajarilgan bo'lsa-da, agar inson manfaatlari, xolislik yoki tenglik e'tibordan chetda qolsa, fuqarolar bunday holatni adolatsizlik deb baholaydi. Natijada qonunga bo'lgan hurmat kamayadi. Boshqa tomondan, faqat adolat haqida gapirib, uni qonuniy asosga bog'lamaslik ham muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Chunki har kim adolatni o'zicha talqin qilishi ehtimoli bor. Shu bois adolat

barqaror, aniqlashtirilgan va himoyalangan tizimga aylanishi uchun u qonunlarda o'z ifodasini topishi zarur. Demak, qonun adolatni hayotga tatbiq etish vositasi, adolat esa qonunning maqsadi bo'lishi kerak. Shu jihatdan aytganda, adolat va qonuniylik bir tanganing ikki tomoni kabidir. Ulardan biri bo'lmasa, ikkinchisining samarasi to'liq namoyon bo'lmaydi[1]. Qonun adolatni ta'minlamasa, jamiyatda norozilik kuchayadi. Adolat esa qonuniy mexanizmlarsiz mustahkam ijtimoiy institutga aylana olmaydi.

Ijtimoiy ishonch mavjud bo'lgan jamiyatda odamlar qonunlarni majburiyat uchun emas, balki ichki e'tiqod bilan bajaradi. Chunki ular qonun o'zlarini himoya qilishiga, davlat organlari esa xolis ish yuritishiga ishonadi. Bunday jamiyatda korrupsiya darajasi pasayadi, nizolar keskinlashmaydi, fuqarolarning tashabbuskorligi ortadi. Odamlar bir-biriga ko'proq ishonib boshlaydi, hamkorlik kuchayadi, fuqarolik jamiyati rivojlanadi. Aksincha, ijtimoiy ishonch zaif bo'lgan joyda shubha, befarqlik, huquqiy nigilizm va ijtimoiy loqaydlik kuchayadi.

Adolat va qonuniylik mutanosib jamiyatda fuqarolarda quyidagi ijobiy tasavvurlar shakllanadi, davlat meni himoya qiladi, qonun hamma uchun barobar, mehnatim qadrlanadi, huquqlarim buzilsa tiklanadi, aybdor javobgarlikdan qochib qutula olmaydi. Aynan mana shu tasavvurlar ijtimoiy ishonchning asosini tashkil etadi. Masalan, sud tizimi faoliyatini olaylik. Agar sudlar mustaqil, xolis va qonun asosida ish yuritib, shu bilan birga qarorlar adolatli bo'lsa, fuqarolar sudga ishonadi. Bu ishonch nafaqat muayyan ish bo'yicha, balki butun huquqiy tizimga nisbatan ijobiy munosabatni kuchaytiradi. Sud tizimiga ishonch ortishi esa jamiyatda nizolarni zo'ravonlik yoki noqonuniy yo'l bilan emas, huquqiy tartibda hal etish madaniyatini rivojlantiradi[3]. Yoki davlat xizmatlari ko'rsatish sohasini misol qilib olaylik. Agar fuqaroga biror hujjatni olish, murojaatini ko'rib chiqish yoki davlat xizmatidan foydalanishda bir xil, shaffof va qonuniy tartiblar asosida xizmat ko'rsatilsa, u davlatga nisbatan ijobiy fikrda bo'ladi. Agar bunda tanish-bilishchilik, poraxo'rlik yoki kamsitish bo'lsa, ishonch yemiriladi. Demak, fuqarolarning kundalik hayotida uchraydigan amaliy holatlar ham adolat va qonuniylik uyg'unligining naqadar muhim ekanini ko'rsatadi.

Adolat va qonuniylikning amaldagi eng muhim ko'rinishlaridan biri qonun oldida barchaning tengligidir. Bu tamoyil har qanday demokratik jamiyatning poydevori hisoblanadi. Agar jamiyatda oddiy fuqaro uchun bir qonun, mansabdor yoki boy qatlam uchun boshqa mezon amal qilsa, bunday tizimga nisbatan ishonch bo'lishi mumkin emas. Qonun oldida tenglik shuni anglatadiki, har bir shaxs ijtimoiy kelib chiqishi, mansabi, moliyaviy imkoniyati, millati, dini yoki boshqa belgilaridan qat'i nazar, bir xil huquq va majburiyatlarga ega bo'ladi. Bu faqat nazariy tamoyil emas, balki amaliyotda yaqqol ko'rinishi lozim bo'lgan mezondir. Jinoyat sodir etgan mansabdorning javobgarlikka tortilishi, oddiy fuqaroning huquqi buzilganda uning himoya qilinishi, ishga qabul qilishda yoki sud jarayonida kamsitishning bo'lmasligi ana shu mezonning ifodasidir.

Jamiyatda insonlarning kuzatuvchanligi yuqori bo'ladi. Ular qonunning qayerda va kimga nisbatan qanday ishlayotganini sezadi. Shu sababli qonun oldida tenglikning ta'minlanishi davlatga nisbatan chuqur ishonch uyg'otadi. Aks holda esa "adolat faqat qog'ozda" degan tasavvur paydo bo'ladi. Adolat va qonuniylikning buzilishi jamiyat hayotida ko'plab salbiy oqibatlarni keltirib chiqaradi.

Birinchidan, fuqarolarda huquqiy tizimga nisbatan ishonchsizlik kuchayadi. Odamlar o'z muammosini qonuniy yo'l bilan hal qilishdan umidini uzib, norasmiy yo'llarni qidira boshlaydi. Bu esa korrupsiya, tanish-bilishchilik, poraxo'rlik kabi illatlarning ildiz otishiga sabab bo'ladi.

Ikkinchidan, adolatsizlik ijtimoiy norozilikni kuchaytiradi. Haqini topa olmagan, mehnati qadrlanmagan, huquqi tiklanmagan inson asta-sekin davlatdan begonalashadi. Bunday kayfiyat ommalashsa, jamiyatda befarqlik, tushkunlik, ziddiyat va turli ijtimoiy qarama-qarshiliklar kuchayadi.

Uchinchidan, qonuniylikning sustligi iqtisodiy rivojlanishga ham salbiy ta'sir ko'rsatadi. Chunki sarmoyador ham, tadbirkor ham, oddiy mehnatkash ham o'z huquqi himoya qilinishiga ishonib, faolroq harakat qiladi. Huquqiy kafolat bo'lmagan joyda esa tashabbus susayadi, investitsiyaviy muhit yomonlashadi, yashirin iqtisodiyot kuchayadi.

To'rtinchidan, yosh avlod ongida salbiy stereotiplar shakllanadi. Ular adolatsizlikni ko'ra-ko'ra, "halollik bilan natijaga erishib bo'lmaydi" degan xulosaga kelishi mumkin. Bu esa kelajak jamiyatining ma'naviy poydevoriga putur yetkazadi.

Adolat va qonuniylikni ta'minlash faqat sud tizimi bilan cheklanmaydi. Davlat boshqaruvi, ijro organlari va mahalliy hokimiyat faoliyatida ham shaffoflik va hisobdorlik bo'lishi lozim. Fuqarolar davlat qarorlari qanday qabul qilinayotganini, byudjet mablag'lari qay tarzda sarflanayotganini, mansabdorlarning faoliyati qaysi mezonlar asosida baholanayotganini bilishi kerak[4].

Shaffoflik ishonchning muhim manbai bo'lib, ochiq axborot mavjud bo'lsa, mish-mish va gumonlar kamayadi hamda fuqarolar davlatni begona kuch emas, balki o'z manfaatlarini uchun xizmat qiladigan tizim sifatida qabul qila boshlaydi. Hisobdorlik esa mansabdor shaxslarning jamiyat oldida mas'ul bo'lishini ta'minlaydi va mas'uliyat bor joyda adolat va qonuniylikni buzish xavfi kamayadi.

Korrupsiya adolat va qonuniylikka bevosita tahdid soluvchi eng katta illatlardan biri bo'lib, u mavjud joyda qonun pul yoki manfaat evaziga chetlab o'tiladi, adolat esa sotib olinadigan narsaga aylanadi. Bunday holatda ijtimoiy ishonchning zaiflashishi tabiiy. Fuqarolar, avvalo, davlatning korrupsiyaga munosabatiga qarab unga baho beradi. Agar poraxo'rlik, tanish-bilishchilik va mansabni suiiste'mol qilish holatlariga qarshi qat'iy kurashilsa, jazodan muqarrarlik ta'minlansa, tizimda halollik rag'batlantirilsa, odamlar davlatning adolatli ekaniga ishonadi. Aks holda "hamma narsa pul bilan hal bo'ladi" degan tushuncha jamiyat ongiga singib ketadi. Shu bois korrupsiyaga qarshi kurash faqat huquqiy chora emas, balki ijtimoiy ishonchni tiklash va mustahkamlashning ham muhim yo'nalishidir. Bugungi islohotlar jarayonida inson qadri, huquq va erkinliklarini ta'minlash, sud-huquq tizimini takomillashtirish, davlat organlari faoliyatini xalq manfaatlariga xizmat qildirish, ochiqlik va shaffoflikni kengaytirish kabi yo'nalishlar ustuvor ahamiyat kasb etmoqda. Bularning barchasi, aslida, adolat va qonuniylik uyg'unligini mustahkamlash orqali ijtimoiy ishonchni oshirishga qaratilgan. Jamiyatda "inson qadri uchun" degan tamoyil kuchayib borayotgan bir paytda adolat va qonuniylikka bo'lgan ehtiyoj yanada ortmoqda. Fuqaro davlatdan, eng avvalo, adolat kutadi. U o'z muammosi eshutilishini, murojaati ko'rib chiqilishini, haqqi poymol etilmasligini istaydi. Ana shu kutilmalar amalda o'z tasdig'ini topsa, ijtimoiy ishonch ortadi va bu jamiyat taraqqiyotiga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, adolat va qonuniylik jamiyat hayotining ikki muhim tayanchidir. Qonuniylik jamiyatga tartib, aniqlik va barqarorlik olib kirsam, adolat ushbu tizimning insonparvarlik va haqqoniylik ruhini ta'minlaydi. Ular bir-biridan ajralgan holda to'liq samara bera olmaydi. Qonun adolatga xizmat qilmasa, fuqarolar qalbida ishonch uyg'otmaydi. Adolat esa qonuniy mexanizmlarsiz mustahkam va uzluksiz ijtimoiy tizimga aylanmaydi.

Ularning o'zaro uyg'unligi natijasida jamiyatda qonun ustuvorligi, tenglik, shaffoflik, mas'uliyat va inson qadriga hurmat qaror topadi. Ana shunday muhitda fuqarolarning davlatga, uning institutlariga va bir-biriga nisbatan ishonchi ortadi. Ijtimoiy ishonch esa o'z navbatida jamiyat barqarorligi, iqtisodiy rivojlanish, fuqarolik faolligi va ma'naviy yuksalishning muhim omiliga aylanadi.

FOYDANANILGAN ADABIYOTLAR;

1. Катомина В. А. Законность и справедливость: единство, различия и взаимодействие // Вестник КГУ им. Н.А. Некрасова. 2013.
2. Попова Е. А. Эволюция понятий «справедливость», «добросовестность», «доверие» в римском и немецком праве // Вестник гражданского права. 2014.
3. Кулешова А. В. Суды: доверие и справедливость // Социологические исследования. 2021.
4. Yarbayev X. X. Ijtimoiy adolat – jamiyat barqarorligining muhim omili // *Tamaddun nuri*. 2025. N 1/69. B. 88–91.
5. Makhmudova M. Jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirishda huquqiy targ'ibotning roli // *Falсафа va Huquq*. 2024. № 2. B. 216–219.

	CALCULATING PRODUCTIVITY INDICATORS.....	
112.	S.A.Jurakulova. ISSUES OF ACHIEVING YOUTH'S SPIRITUAL COMPETENCE.....	343
113.	Botirova Shoirja Karimjonovna. BARKAMOL AVLODNI VOYAGA YETKAZISHDA MILLIY-MADANIY MEROSNING ROLI.....	345
114.	Қ.Алманов. ЖИЗЗАХ ВОҲАСИ ЮЗ (ЖУЗ) УРУҒИНИНГ БЎЛИНИШИ ВА ЖОЙЛАШУВИ ХУСУСИДА.....	347
115.	B.Xolboyev. USTRUSHONA TARIXINING TANGALARDA YORITILISHI.....	353
116.	E.Асатуллаев. УСТРУШОНА ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ ҲАЁТИДА МИНТАҚАВИЙ АЛОҚАЛАРНИНГ ЎРНИ.....	355
117.	N.Beknazarov. Sangzor - ZOMIN MINTAQASI AHOLISI ETNIK TARKIBINING O'RGANILISHI TARIXSHUNOSLIGI.....	357
118.	Shermanov Isobek Chilmamatovich. BIOTEXNOLOGIK TARAQQIYOT: HOZIRGI ZAMONNING INNOVATSION VA AXBOROTLASHGAN TENDENSIYASI (falsafiy tahlil).....	362
119.	Abdusalilov Azamatjon Kozimjonovich., Abduraxmonov Hasan Ibrohimovich. MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLARNING GLOBALASHUV SHAROITIDA JAMIYAT HAYOTIDAGI ROLI....	364
120.	Суванкулов Хусан Тоирович. ОБЩНОСТЬ И СПЕЦИФИКА В ЭТИЧЕСКИХ КОНЦЕПЦИЯХ СОВРЕМЕННЫХ ПРОСВЕТИТЕЛЕЙ XX ВЕКА АБДУРАХМАНА ТАШКАНДИ И АБДУЛЛЫ АВЛОНИ.....	370
121.	Rixsiboyev Behzod Alisherovich. DAVLAT BOSHQARUVIDA SUN'IIY INTELLEKTDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHGA DOIR XALQARO TAJRIBALAR	372
122.	Комил Каланов. ГЛОБАЛЛАШУВ ДАВРИДА МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ ТРАНСФОРМАЦИЯСИ.....	375
123.	Yarbaev Xasan Xazratqulovich. ADOLATLILIK VA QONUNIYLIK IJTIMOIIY ISHONCH OMILI SIFATIDA.....	379
124.	Isanturdiyev Sayfiddin Yusupbayevich. O'ZBEKISTONDA BARQAROR IQTISODIIY O'SISH VA IJTIMOIIY INFRATUZILMA TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	382
125.	Mazamqulov Eldor Maxammadqul o'g'li. YOSHLAR MA'NAVIYATINI YUKSALTIRISHDA MEDIA VOSITALARINING AHAMIYATI.....	387

GLOBALASHUV SHAROITIDA MIGRATSION JARAYONLARNING MAFKURALAR VA MADANIYATLARGA TA'SIRI: MUAMMO VA YECHIMLAR

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya

MATERIALLARI TO'PLAMI

6-7-noyabr 2024-yil

Ma'sul muharrir: S.Ernazarova

Musahhih: S.Yuldasheva

Texnik muharrir: B.Yakubov

Sahifalovchi-dizayner: Sh.Muqumova

“Ziyo nashr-matbaa” nashriyoti

Manzil: 120100 Guliston sh., O'zbekiston ko'chasi 8-uy.

Tel: +99897-565-71-21

Nashriyot tasdiqnoma raqami №5485. 14.08.2020-y.

Bosishga ruxsat etildi 25.10.2024 y. Qog'oz bichimi 60x84 1/16.

Ofset qog'oz. Hisob nashriyoti tabog'i 21,5.

Shartli bosma tabog'i 21,5. Adadi 110. Buyurtma №

“Sirdaryo Print” mas'uliyati cheklangan jamiyatida chop etildi.

Manzil: Sirdaryo sh., O'zbekiston ko'chasi, 92-uy.